

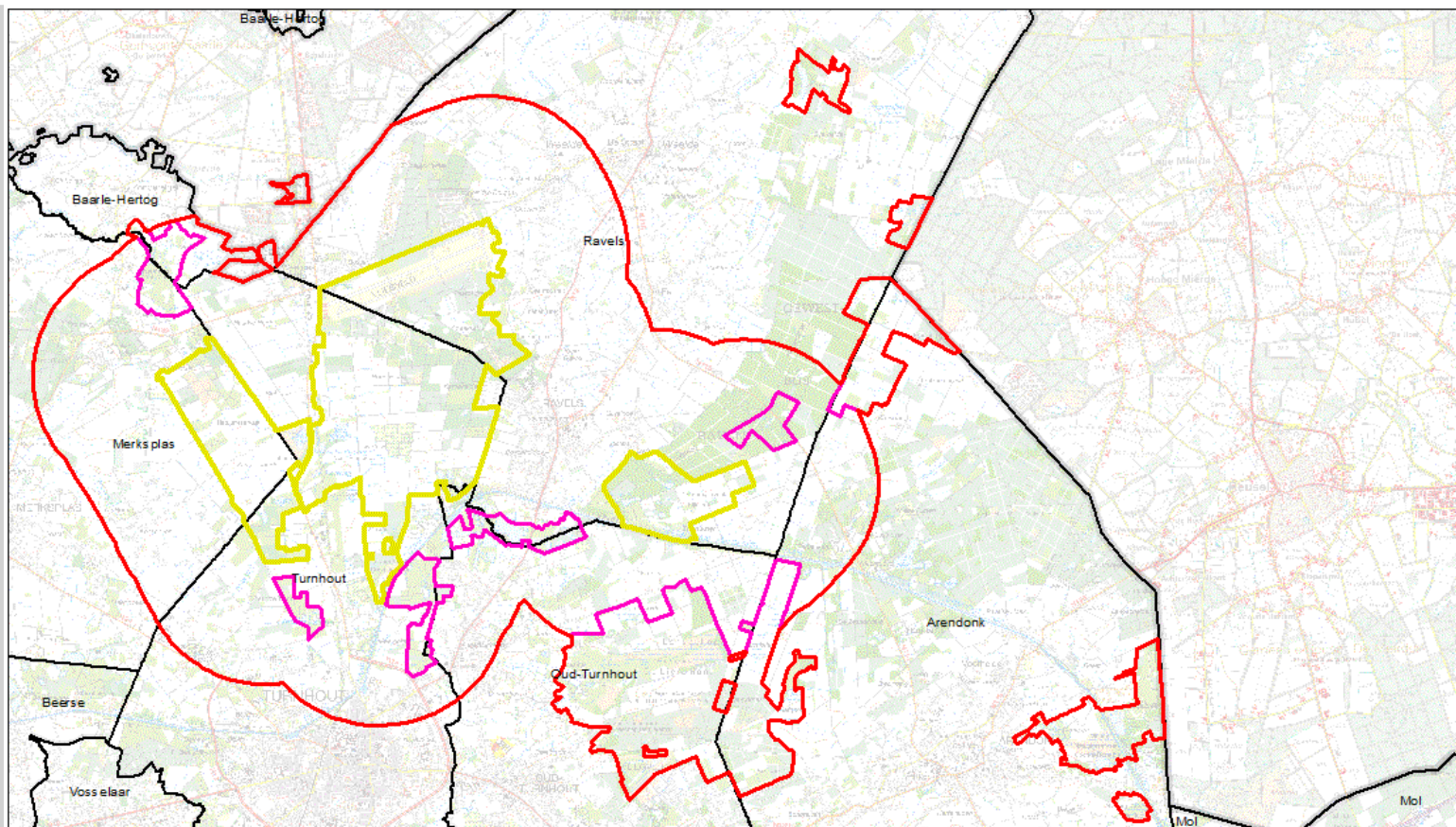
Stand van zaken van en gedachtewisseling over het ontwikkelingsplan Turnhouts Vennengebied

Piet VANTHEMSCHE - Intendant

Grondgebruikers Turnhouts Vennengebied

Ravels, woensdag 22 maart 2023

Werkingsgebied Intendant

Kaart 2 - legende

- werkingsgebied intendant
- SBZ-H Turnhouts Vennengebied deelgebieden BE2100024 /-3 /-5 /-7
- SBZ-H Turnhouts Vennengebied 11 bijkomend prioritaire deelgebieden

Cijfers landbouw binnen werkingsgebied

- 152 actieve exploitaties beheerd door 128 landbouwers
- Stalemissie van 387 ton NH₃ (ref 2020)
- Impact van generiek scenario G8 op stalemissie = 146 ton NH₃
- Emissiereductie bovenop G8 =
 - ✓ 9,6 ton door nulbemesting op gele percelen binnen 14 deelgebieden (2 GVE toegelaten)
 - ✓ 2,4 ton sector handel en diensten (mestverwerker),
 - ✓ 100 ton maatregelen op vlak van NH₃ emissies, bemesting/beweiding buiten SBZ-H en PAS Nederland

Cijfers landbouw binnen werkingsgebied

- Binnen werkingsgebied 2.937 percelen geregistreerd door 484 exploitaties met bewerkbare oppervlakte van 5.543 ha op 1 januari 2020
- Er zijn 612 landbouwpercelen geregistreerd binnen kwetsbare deelgebieden SBZ-H, totaal 1.647 ha
- 328 ha geregistreerd door ANB, 196 ha bemestingsverbod, 1.123 ha met bemesting
- Beperkte oppervlakte geregistreerde percelen buiten SBZ-H binnen VEN-gebied

Doelstelling Turnhouts Vennengebied – 2030, met doorkijk naar 2045

- Allocatie openstaande doelen voor 3110 en 3130 (resp. 10,7 en 13,8 ha)
- Bijkomende emissiereducties bovenop G8 om tegen 2030 de afgesproken 50% reductie van de KDW-overschrijding van de stikstofgevoelige habitats realiseren.
Raming = emissiereductie van 100 ton NH₃ bovenop G8, VITO volgt op, inspanning van Nederland wordt in rekening gebracht.
- Buiten SBZ aangepaste bemesting in zones die hydrologisch in contact staan met vennengebieden (intrekgebieden, afwateringsgebieden), ecohydrologische studie
- Binnen SBZ aangepaste bemesting in functie van wegwerken milieudruk om IHD realisatie, voor de percelen die niet groen ingekleurd zijn.
- Hydrologisch herstel in het gebied om IHD mogelijk te maken (waterwinning, ...)
- Uitvoeren van specifieke maatregelen voor natuurinrichting en –beheer in functie van het gebiedsgericht reduceren van deposities, met specifieke aandacht voor de problematiek van de zomerganzen
- Ontwikkelmogelijkheden lokale landbouw (reconversie, heroriëntatie, verbreding, wijziging bedrijfsvoering, samenwerking)
- Sociale en bedrijfseconomische begeleiding van de betrokken landbouwers

Vorbereidende werkzaamheden

De screeningtool

Het VITO werkt de screeningtool voor het TVG verder af. De tool zal kunnen gebruikt worden om de evolutie van de ammoniakemissie binnen het TVG en de impact van de verschillende scenario's (vrijwillige uitstapregeling, evolutie Nederland, ...) te simuleren en op te volgen. De assumpties gebaseerd op het G8-scenario zullen desgevallend moeten aangepast worden aan de bijsturing van de PAS na het openbaar onderzoek.

Vorbereidende werkzaamheden

Het ecohydrologisch onderzoek

Er werd een voorstel voor de vervolgstappen (fase 1 t.e.m. 5) die lopen tot 31 december 2025 uitgewerkt en voorgelegd aan het Departement Omgeving.

Het ecohydrologisch onderzoek zal de basis vormen voor de allocatie van de openstaande doelen voor de SBZ-H binnen het TVG.

Verschillende stakeholders zullen bij het ecohydrologisch onderzoek betrokken worden.

De data die in het onderzoek gegenereerd worden, zullen ontsloten worden.

Vorbereidende werkzaamheden

Methodiek IHD-allocatie in het TVG

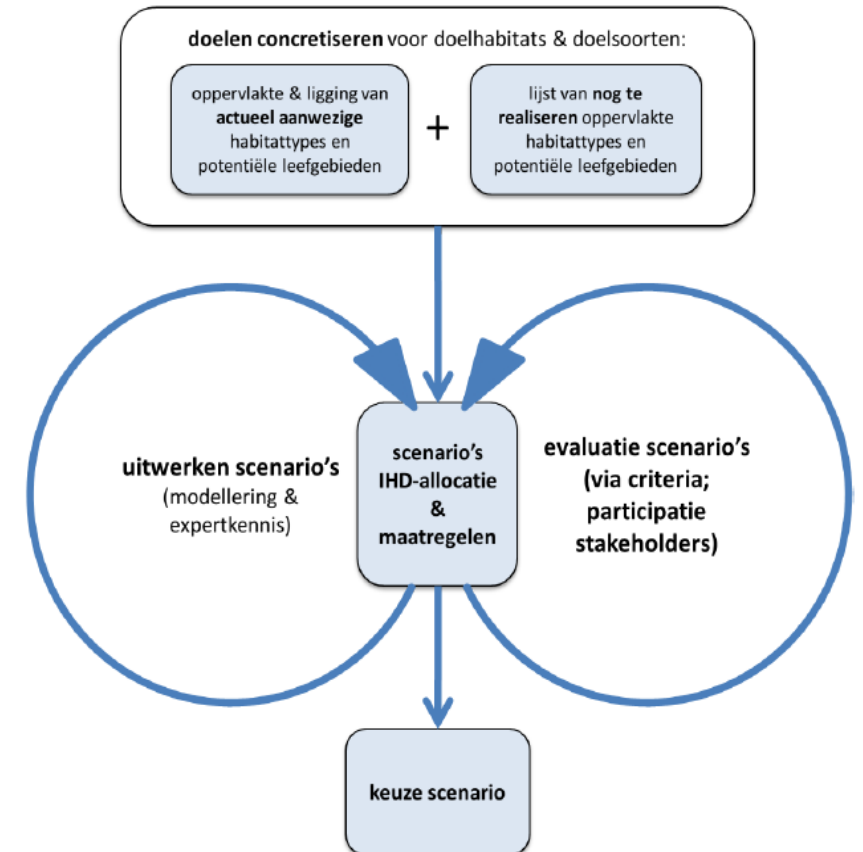
Binnen de IDW-PAS werd een gedetailleerd voorstel van methodiek voor de IHD-allocatie in het TVG uitgewerkt.

Aan de betrokken administraties werd gevraagd deze methodiek te valideren.

Het is de bedoeling om op basis van beschikbare data en data uit het ecohydrologisch onderzoek een aantal scenario's uit te werken en te evalueren.

De evaluatie zal een participatief proces zijn waar de verschillende stakeholders bij betrokken worden.

Stroomschema allocatie instandhoudingsdoelen (IHD)

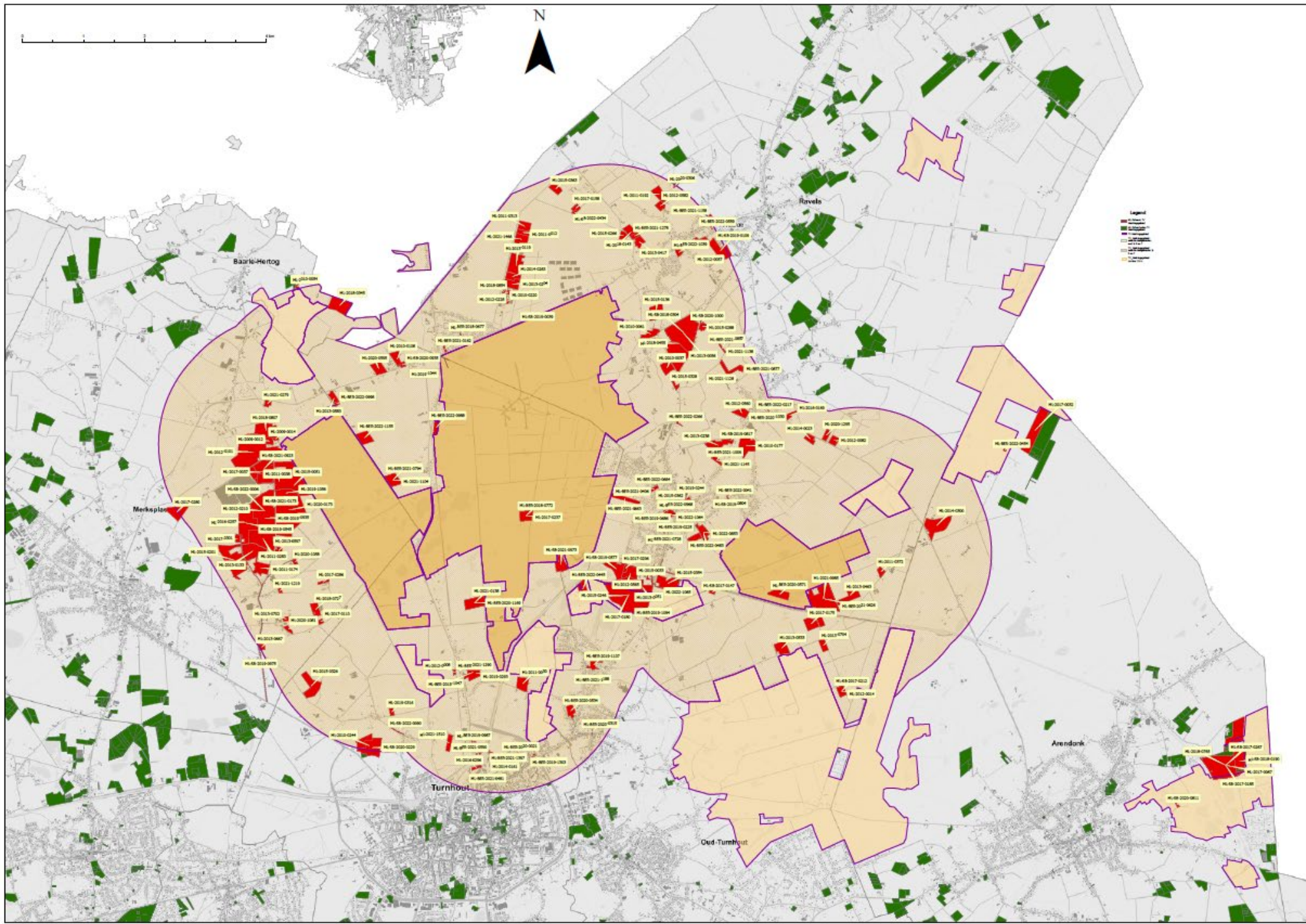
Vorbereidende werkzaamheden

Inventarisering vergunningen

Het Departement Omgeving inventariseerde in samenwerking met de lokale overheden de bestaande vergunningen binnen het TVG, veehouderij per veehouderij en dat zowel voor het houden van dieren als voor het winnen van grondwater.

De IDW-PAS beschikt nu over een gedetailleerd overzicht van de vergunning status van elke veehouderij.

Bijgaand kaartje geeft een overzicht van waar de bedrijven verspreid liggen qua vergunningstoestand.

Vorbereidende werkzaamheden

Grensoverschrijdende pilot TVG

- De doelen aan beide zijden zullen worden opgesteld en vergeleken met elkaar. Het is belangrijk om gelijkaardige inspanningen te leveren.
- Er komt een afzonderlijke sessie om het opzet van de ecohydrologische studie meer in detail toe te lichten en het grensoverschrijdend karakter te onderzoeken.
- Ten behoeve van de opbouw van de screeningtool zullen de emissiegegevens worden uitgewisseld.
- Goede (landbouw)praktijken aan beide zijden worden opgesteld.
- Met betrekking tot vergunningverlening wordt nagegaan wat de verplichtingen zijn en hoe we daar wederzijds in de praktijk mee omgaan. Indien nodig worden voorstellen voor remediëring geformuleerd.

Vorbereidende werkzaamheden

Op zoek naar alternatieve waterbronnen

In functie van het vooropgestelde hydrologisch herstel dringt een zoektocht naar alternatieve waterbronnen zich op. De grootschalige opvang van hemelwater is een mogelijk zinvol alternatief, zeker indien dit kan gekoppeld worden aan grootschalige infrastructuur.

In het noorden van het werkingsgebied van de intendant ligt een militaire landingsbaan en bijhorende taxibaan welke volledig voorzien zijn kunstmatige hemelwaterafvoer (in functie van de veiligheid).

Vanuit de IWG PAS is de idee ontstaan om de haalbaarheid te onderzoeken om dit afstromend hemelwater grootschalig op te vangen in een aan te leggen vijver/ven en aan te leveren in tijden van droogte aan de landbouw ter vervanging van bestaande grondwaterwinningen.

Akkoord van de Vlaamse Regering

Vrijwillige stopzettingsregeling

Om de bijkomende daling van de ammoniakemissie te realiseren stel ik voor om alle veehouders uit het TVG tijdelijk toegang te verlenen tot een flankerend beleid voor vrijwillige bedrijfsbeëindiging zoals in de conceptnota PAS voorzien is voor donker oranje bedrijven, ongeacht hun impactscore. Uit onze analyse is namelijk gebleken dat bedrijven met een hoge ammoniakuitstoot soms een lage impactscore hebben en omgekeerd.

Samen met de inspanning aan de Nederlandse kant zal een vrijwillige uitstapregeling waarschijnlijk voldoende zijn om de doelafstand met het scenario G8 voor het TVG weg te werken.

Met de screeningtool van het VITO kan de impact van nabij opgevolgd worden.

Akkoord de Vlaamse Regering

Aanleg van een grondenbank voor het TVG

De impact van de voorziene maatregelen op percelen in landbouwgebruik gelegen in de SBZ-H of in intrekgebieden (ecohydrologisch onderzoek) zal groot zijn. Bovendien is er de vrees dat het jarenlange allocatieproces en de uitwerking van het ontwikkelplan speculatieve grondtransacties zal aanwakkeren. Daarom is het aangewezen om aan de VLM op te dragen om een grondreserve aan te leggen, specifiek voor het TVG.

Daarbij kan het principe gehanteerd worden dat de VLM een recht van voorkoop heeft voor gronden binnen de volledige SBZ-H in het TVG. Voor de andere gronden in het maatwerkgebied kan gebruik gemaakt worden van het bestaand instrumentarium waaronder het recht van voorkeur en de grondenbank IHD-PAS, bebossing en Blue-Deal. Een te beslissen flankerend landbouwbeleid kan in functie van grondverwerving en het stopzetten van gebruik van bijkomende vergoedingen en toeslagen ontsluiten

Akkoord van de Vlaamse Regering

Intensieve begeleiding naar stikstofarme teelten en teeltplannen

Zoals reeds gesteld, zal een grote oppervlakte van percelen die momenteel in landbouwgebruik zijn, te maken krijgen met regimes van aangepaste bemesting. Het is belangrijk om na te gaan in welke mate het mogelijk is om, ondanks die beperking, deze gronden toch in landbouwgebruik te houden.

Om dit mogelijk te maken zal een omschakeling nodig zijn van de bestaande akkerbouwmodellen naar modellen die meer op agro-ecologische principes gestoeld zijn.

Ik stel voor om DLV, ILVO en INBO opdracht te geven om een intensief begeleidingsproject uit te werken om deze transactie te omkaderen en te faciliteren (living lab). Het resultaat hiervan moet toelaten om landbouw en natuur samen te brengen in een gemeenschappelijk verhaal, eerder dan als antagonisten.

Akkoord van de Vlaamse Regering

Coördinatie van een gebiedsgerichte aanpak

In mijn eerdere rapporten wees ik op de “lasagna” van beleidsprocessen die in het TVG langs/door mekaar lopen.

De intendant wordt geconsulteerd in het kader van beleidsprocessen binnen het Turnhouts vennengebied, waardoor deze in de mate van het mogelijke op mekaar kunnen afgestemd worden.

Budgettaire en personele impact

- Kost vrijwillige stopzettingsregeling:
duidelijk na het afsluiten van de intekenperiode
- Kost grondenbank:
afhankelijk van de aangeboden transacties
- Kostprijs akkerbouwbegeleidingsproject:
raming op basis van projectvoorstel DLV, ILVO en INBO

Vraag aan de Vlaamse regering om de nodige budgettaire en personeelsmiddelen voor het TVG te oormerken binnen het stikstofsaneringsprogramma.